

ПРЕСЦЕНТЪР И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

РЕТРОСПЕКЦИЯ

Дискусия „Българският електроенергиен пазар – състояние и перспективи“, организирана от БСК на 11.02.2008 г.

Според БСК:

- Три основни структурни проблема препятстват развитието на либерализацията:
 - прекалено високата пазарна концентрация, създаваща възможност за манипулация на цените;
 - незадоволително разделяне на мрежовите дейности от тези по производство и обществена доставка, което прави невъзможна конкуренцията, поради дискриминация;
 - липсата на трансгранична интеграция и конкуренция, което прави невъзможно свободното движение на енергията от една държава към друга.
- Драматичните различия между България и останалите държави-членки на ЕС по отношение на показателите за енергийна ефективност са критично препятствие пред успешното итегриране на страната в единния европейски пазар. Това налага преминаването от екстензивна към интензивна политика, ориентирана към енергоспестяване, вместо към увеличаване на производствени мощности.
- Неоползотвореният до момента потенциал за газификация ще допринесе за икономия на първична енергия, ограничаване на емисиите на парниковите газове и ще предложи нова енергийна алтернатива на индустрията и домакинствата.
- Критична е липсата на прозрачност при ценообразуването, които не се определят на базата на конкуренция.
- Регулираните цени, по които «НЕК» ЕАД купува електрическа енергия от централите, са приблизително два пъти по-ниски от тези, по които се осъществява износ в Региона.

БСК предложи:

- Създаване на електроенергийна борса (вътрешна и външна) и поетапно увеличение на регулираната цена на ел.енергията за домакинствата на вътрешния пазар с цел плавно премахване на кръстосаното субсидиране.
- Промяна на политиката – вместо окрупняване с цел създаване на мегахолдинг, разделяне на функциите на «НЕК» ЕАД, с оглед създаване на прозрачни, ефикасно регулирани и гарантиращи равнопоставеност при достъпа до мрежата корпоративни структури, които да работят в интерес на потребителите, последвано от трансформиране на електропроизводствената и мрежовата компании в публични дружества.
- ДКЕВЕР да въведе по-прозрачни процедури по регулиране на цените, ориентирани потребителите за какво и на кого плащат, вкл. да оповестява предварително намеренията си за очакваните ценови промени с цел по-добро бизнес планиране.

Обещанията на ПП ГЕРБ в рамките на предизборния дебат по темата „енергетика“ (16 март 2009 г.):

- **Основни приоритети:** Сигурност на доставките, намаляване емисиите на вредни газове, конкурентоспособност на сектора; увеличаване на потреблението на природен газ, повишаване на енергийната ефективност; ускорено изграждане на големите енергийни проекти.
- **Управление на енергетиката:** „Категорично разделяне на енергетиката и икономиката в отделни министерства“;
- **Либерализация на енергийния пазар:** Ефективен енергиен пазар; Намаляване на квотите за регионалния енергиен пазар; Промяна на регулаторните практики; Първата стъпка е да се

освободи енергия за свободния пазар при осигуряване на защитените потребители; Енергийната борса може да заработи до 2011 г.;

- **Кръстосано субсидиране и ценообразуване:** Въвеждане на пазарно ценообразуване; „Необходимо е създаване на конкуренция, а не прилагане на социална политика“;
- **Емисии на CO₂:** „В ЕС сме и трябва за изпълним ангажиментите си“;
- **Енергийна ефективност:** Прилагане на инициативи и програми, които да спомогнат за двойно увеличение процента на енергийна ефективност в края на мандата; „Заедно с бизнеса и неправителствените организации ще изработим нова стратегия за енергийната ефективност“;
- **Ядрената енергетика и възобновяемите енергийни източници** трябва да са с преобладаващ дял в енергийния микс; „АЕЦ „Белене“ няма алтернатива!“;
- **Електроенергетика:** Запазване на високия дял на местните въглища в електропроизводството; Готовност за съдействие на електроразпределителните дружества за мерки срещу кражбите на ток и въвеждане на специален режим на движение на аварийните коли;
- **Топлоенергетика:** „Ще приложим някои непопулярни решения, свързани с ниската събираемост на вземанията на топлофикациите. Престъпление е да не се плаща за ползване на топлинна енергия. Регулаторното на цените трябва да е на пазарен принцип“;
- **Природен газ:** Увеличаване потреблението на природен газ и, паралелно, мерки за ограничаване на рисковете от зависимост от външни доставчици.

*Дискусия „Икономика на нисковъглеродната енергетика“,
организирана от БСК на 04.05.2010 г.*

БСК предупреди:

- Изпълнението на целите от пакета „Енергетика/Климат“ ще увеличи енергийните разходи на бизнеса и домакинствата в страните от ЕС, вкл. в България.
- Националната цел за 16-процентов дял на ВЕИ в общото крайно потребление на енергия до 2020 г. и 10-процентовият дял потребление на биодизел и биоетанол в транспорта ще бъдат постигнати чрез допълнителни разходи за обществото (по-високи цени на енергията).
- Вследствие развитието на ВЕИ при сегашните нормативни условия, при сключените договори за производство на ел.енергия от „Мариците“ и при отчитане цените на закупуване на квоти CO₂, очакваме нарастване на енергийните цени:
 - o *за индустрията* – с 33% за периода 2010-2015 г. и с 53.8% за периода 2015-2020 г.;
 - o *за населението при субсидирана цена* – с 29% (2010-2015 г.), 46.7% (2015-2020 г.);
 - o *за населението без субсидирана цена* – с 85% (2010-2015 г.), 113% (2015-2020 г.).

БСК предложи:

- Преговаряне на договорите с големите въглищни централи;
- Приемане на териториален план за разположение на ВЕИ ;
- Въвеждане на търговия със "зелени сертификати";
- Равни привилегии за ВЕИ - биомаса, водна енергия, отпадъци и др.;
- Привилегии за ВЕИ за собствена консумация;
- Тръжни процедури за проекти за ВЕИ;
- Заплащане от инвеститорите на ВЕИ-разходите за присъединяване и изграждане на резервни мощности;
- Приходите от търговия с емисии и дерогация - за модернизирани на технологиите в индустрията и енергетиката и за енергийна ефективност;
- Насочване на приходите от продажба на държавни квоти по "Киото" (ПЕЕ) за проекти за енергийна ефективност и ВЕИ чрез съществуващите фондове (за енергийна ефективност, за ВЕИ и нисковъглеродно енергийно производство);
- Продажби на квотите, заделени за нови участници в Европейската схема за търговия с емисии, с реализация на обратни покупки при необходимост (ефект 400 млн.лв.);
- Премахване на субсидирането на цената на електро- и топлоенергията за домакинствата.

Разширено заседание на УС на БСК на тема „Либерализиран енергиен пазар в България - предизвикателствата на 2011 г.“, с участието на министър Трайчо Трайков (15.02.2011 г.)

- **Пред участниците в срещата е представена експертна разработка на БСК**, разглеждаща новите предизвикателства пред европейската и българската енергетика през 2011 г., с акцент върху либерализацията на енергийния пазар:
 - a. В материала се разглеждат приоритетите за постигане на висока ефективност на електроенергийния пазар и пазара на природен газ.
 - b. Анализира се прилагането на ясни правила, реални цени и социален баланс в електроенергийния и газовия пазар, като се предлагат практически решения. Правят се конкретни препоръки за постигане на реален и равен достъп на всички участници на пазара до преносната мрежа, еднаква степен на изграденост на всички видове инфраструктура, минимална регулация при единни принципи, с отчитане степента на развитост на инфраструктурата.
 - c. Изтъква се, че в момента над 90% от ел.енергията у нас се изкупува от НЕК на непазарни цени, вкл. регулирани, преференциални (от ВЕИ), фиксирани (от „Марица Изток“). Налице е един неликвиден пазар, в който едва 5% от енергията се търгува на пазарен принцип, т.е. пазар липсва.
 - d. Припомня се, че припомни, че на 3 март 2011 г. влиза в сила Третият либерализационен енергиен пакет на ЕС, по който България практически няма готовност, а междувременно текат наказателни процедури срещу страната ни по отношение Втория енергиен пакет, както и за възобновяемите енергийни източници;
 - e. Друг сериозен проблем е практическата липса на инвестиции в газопреносната мрежа, която е изключително остаряла физически и морално, и има сериозни проблеми по отношение на сигурността.
 - f. По отношение кръстосаното субсидиране на цените на ел.енергията от индустрията към битовите потребители БСК изтъква, че не може да се провежда социална политика чрез цени, държавата трябва да намери други механизми за подпомагане на хората с ниски доходи, а не да го прави по линията на изкривяването на нормалната пазарна среда.
 - g. БСК отбелязва, че през последните две години енергийното потребление на индустрията е спаднало с 28%, а потреблението на домакинствата е нараснало с 2%, което е показателно за големите ценови деформации и липсата на реални стимули за енергийна ефективност.
 - h. БСК настоява отговорните институции да изготвят пътна карта за премахване на асоциалните цени, така че да се постигне плавно постепенно регулиране на пазара и да има яснота за сроковете, което ще подобри предвидимостта и бизнес планирането.
- **Трайчо Трайков (МИЕТ):** „Имаме политическа воля да разрешим по-голямата част от представените от Вас проблеми“
- **Ангел Семерджиев (ДКЕВР):** „Трябва да се отчитат исторически наследените фактори, вкл. ниската цена на енергията от АЕЦ „Козлодуй“, високите цени на енергията по дългосрочни договори, субсидираните цени за населението и др. Именно историческите дадености ограничават либерализацията на енергийния пазар и достигането до ниво „класически пазар“ ще бъде труден и бавен процес. Трудно може да бъде премахнато изцяло и кръстосаното субсидиране“.
- **Участниците в срещата постигнаха съгласие да бъде създадена работна група**, с участието на представители на МИЕТ, ДКЕВР, Агенцията по енергийна ефективност, Българската браншова камара по енергетика, Асоциацията на големите енергийни потребители, НЕК, АЕЦ „Козлодуй“, „Булгаргаз“, „Булгартрансгаз“, електроразпределителните дружества и БСК, която в оперативен порядък да разгледа в детайли направените днес констатации и предложения и да излезе с конкретни предложения за нормативни промени.